JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

POMM 1002
Johdanto monialaisiin opintoihin (3 op.)
Demo 3.

25.9.2026

Kuosmanen Merja, yliopistonopettaja, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto

merja.k.kuosmanen@jyu.fi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Pedagoginen osaaminen – reformityöskentelyn tuotokset

- ***n. 2min./ryhmä***
- ***n. 5min. keskustelu***

”Kykenet suunnittelemaan, toteuttamaan, eriyttämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia oppimisprosesseja. *Ymmärrät oppimiselle asetettujen tavoitteiden, pedagogisen toiminnan ja arvioinnin välisen yhteyden vuorovaikutteisissa oppimis- ja ohjausprosesseissa.” Lähde: Propeteksti, Pedanet”*

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kriittinen ajattelu koulussa

Tarkastelua Peruskoulu 2045 vision kautta

Peruskoulu 2045: Elämää varten : Visio suomalaiselle peruskoululle

- Pysyvä osoite Valtioneuvoston julkaisuarkistossa https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-029-3

1. Merkityksellinen elämä: hyvinvointi + oppiminen yhdessä

- **Oppimisen ja hyvinvoinnin yhteys** vahvistuu: koulu ei voi olla vain oppimistuloksia tuottava instituutio, vaan hyvinvoinnin perusta. (kriittinen näkökulma esille)
- **Turvallinen, lämmin ja luottamuksellinen ilmapiiri** on tulevaisuuden koulun ydin.
- **Toivo ja tulevaisuususko** ovat osa koulun tehtävää, ei vain sivutuote.
- **Oppilaiden toimijuus**: lapset ja nuoret nähdään aktiivisina toimijoina, ei passiivisina oppijoina. (kriittinen näkökulma/ sinnikkyys?)

2. Elämä yhdessä: yhteisöllisyys ja demokratia

- Koulu toimii **yhteisöllisenä tulevaisuusinstituutiona**, ei vain oppilaitoksena.
- **Demokratiakasvatus** vahvistuu: oppilaat osallistuvat päätöksentekoon, suunnitteluun ja yhteiseen kehittämiseen. (kriittinen näkökulma)
- **Yhteisöllisyys** on keskeinen vastaus yksinäisyyteen ja polarisaatioon.
- Koulu rakentaa **yhteistä hyvää**, ei vain yksilöllisiä suorituksia.

OKM-Visio jatkuu… esitä kriittinen näkökulma

3. Elämä maapallolla: ekologinen kestävyys ja planetaarinen vastuu

- **Kestävyyskasvatus** ei ole erillinen teema, vaan koko koulun toimintaa ohjaava periaate.
- Oppilaat oppivat **planetaarista sivistystä**: ymmärrystä siitä, miten oma toiminta liittyy maapallon hyvinvointiin.
- Koulun arki muuttuu ekologisesti kestäväksi (ruoka, liikkuminen, energia, materiaalit).

4. Teknologian inhimillinen ja eettinen käyttö

- Teknologiaa ei nähdä itseisarvona, vaan **inhimillisen kasvun välineenä**.
- Keskiössä on **eettinen, turvallinen ja tarkoituksenmukainen** käyttö.
- Oppilaat oppivat **digitaalista toimijuutta**: ymmärtämään teknologian vaikutuksia, ei vain käyttämään välineitä.
- AI ja automaatio tuovat uusia mahdollisuuksia, mutta vaativat **kriittistä lukutaitoa**. (kriittinen näkökulma)

Jatkuu….

5. Koulun vahvuuksien varaan rakentaminen

- Raportti korostaa, että suomalaisen koulun tulevaisuus ei synny tyhjästä, vaan nykyisistä vahvuuksista:
- **Yhdenvertainen julkinen koulu**
- **Korkeasti koulutetut opettajat**
- **Luottamus koulutusjärjestelmään**
- **Laaja sivistyskäsitys**
- Tulevaisuuden kehitystyö rakentuu näiden varaan, ei niitä purkaen.

6. Koulun rooli muuttuvassa yhteiskunnassa

- Koulu nähdään **tulevaisuusinstituutiona**, joka rakentaa merkityksellistä elämää, yhteistä hyvää ja planetaarista vastuuta.
- Koulun tehtävä on **vahvistaa toimijuutta**: kykyä vaikuttaa omaan elämään ja yhteiskuntaan.
- Koulun tulee vastata **globaalin toimintaympäristön muutoksiin**: epävarmuus, moninaisuus, teknologia, ekologinen kriisi.

Tulevaisuuden visio – Ops:n perusteiden laaja-alainen osaaminen

- **Hyvinvoinnin ja oppimisen vahva integraatio**
- **Yhteisöllisyys ja demokratia koulun arjessa**
- **Ekologinen kestävyys ja planetaarinen sivistys**
- **Eettinen ja inhimillinen teknologian käyttö**
- **Koulun vahvuuksien hyödyntäminen kehittämisen perustana**
- **Toimijuuden ja tulevaisuususkon vahvistaminen**

Laaja sivistyskäsitys = koulun arvoperusta

Laaja-alainen osaaminen = sivistyskäsityksen konkreettinen toteutus opetuksessa

Toisin sanoen: Laaja-alainen osaaminen on se **pedagoginen työkalu**, jolla laaja sivistyskäsitys viedään **käytännön opetukseen, oppimiseen ja koulun toimintakulttuuriin**.



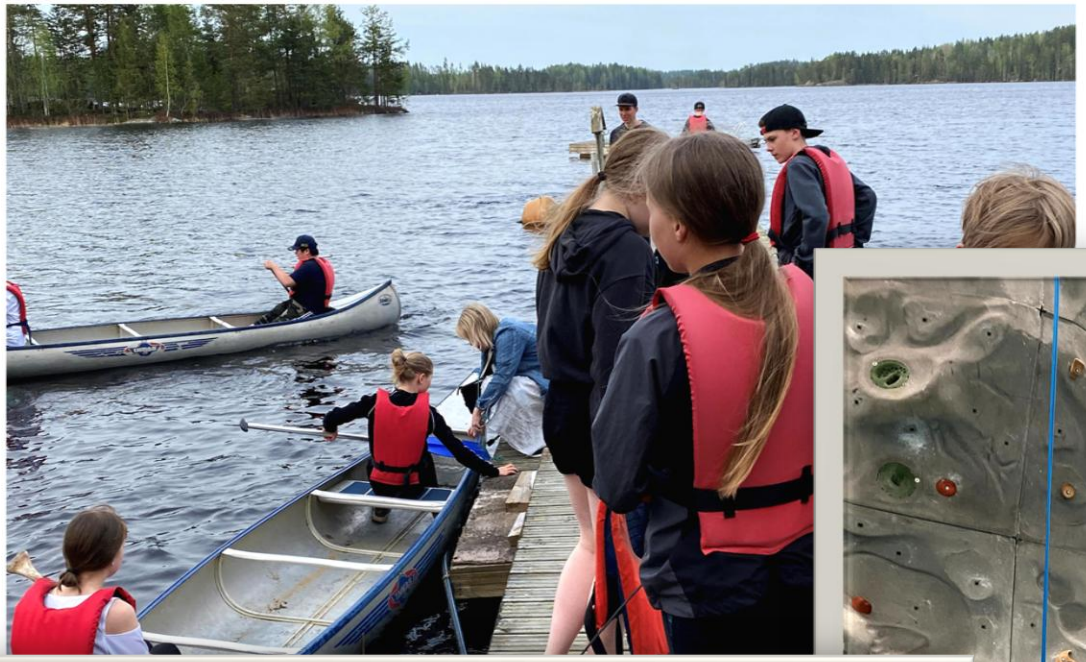
Ydinosaamisalue – Tieteellinen osaaminen

*”**Perustat toimintasi ja ammatillisen kehittymisesi tieteelliselle ajattelulle**. Tämä tarkoittaa **perusteltua ja järjestelmällistä tiedonhankintaa sekä tiedon kriittistä arviointia.** Kehität kriittistä ajatteluasi, jossa analysoidaan ja arvioidaan tietoa ja omaa ajattelua, pyritään perusteltuihin päätelmiin ja ratkotaan ongelmia etsimällä uusia näkökulmia. Tunnistat, että tieteentekoa ohjaavat erilaiset yhteiskunnalliset intressit ja käsitykset maailmasta. Hallitset riittävästi kasvatusalan teoreettista ja tutkimuskirjallisuutta sekä eri oppiaineiden ja laaja-alaisten osaamisalueiden perustana olevien tiedonalojen keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja tiedon rakentumisen periaatteita. Sinulla on taitoa esittää, perustella ja puolustaa pätevästi omia näkökantojaan ja keskustella niistä. Lisäksi sinulla on omaa oppimista, tiedon omaksumista ja kognitiivisia prosesseja koskevaa tietoa sekä kykyä säädellä niitä suunnittelemalla, seuraamalla ja arvioimalla omaa oppimistasi.” Pedanet, Prope*

Tieteellistä osaamistasi ja sen kehittymistä voit tarkastella mm. seuraavien kysymysten avulla:

Millaisiin kasvatusteoreettisiin valintoihin (esim. oppimis-, tiedon- ja ihmiskäsitys) perustan toimintani?

Kuinka yhdistän teoriaa käytäntöön? Miten se näkyy toiminnassani (esim. pystynkö yhdistämään äskeisen tunnin tapahtumia tieteellisiin teorioihin)?







KIITOS JÄLLEEN KAIKILLE!